

2. PRIDEVNIŠKA BESEDA

- To so besede, ki ne poimenujejo prvin stvarnosti, temveč njihove lastnosti, vrsto, svojino ali količino.
- Oblikovne lastnosti:
 - oNimajo lastnega spola (ujmajo s s spolom sam. ki ga pomensko dopolnjuje)
 - oNimajo lastnega števila (prilagajajo se samostalniku)
 - oSe sklanjajo
 - o**Navezovalnost** - posebna slovnična lastnost v tož. ed. moškega spola (končnica -ega., vendar le če je sam. izpuščen: panonski svet/**panoskega**)
- V stavku niso sam. stavčni člen:
 - oČe so del povedka = **povedkovo določilo** (podzemni svet je skrivnosten)
 - oČe so del katerega drugega stavčnega člena = **levi prilastek**
- Se deli na:
 - oPridevnik (neposredno poimenuje lastnost, vrsto ali svojino:star, človeški)
 - oŠtevnik (količino:štiri)
 - oPridevniški zaimek (to poimenujemo posredno: tak, kateri, njegov, toliko)

2.1 PRIDEVNIK

- Neposredno poimenuje lastnost, vrsto ali pripadnost prvine predmetnosti.
- Delimo jih na :
 - o**olastnostne** (kakšen/a/o, kolikšen/a/o): *oblika, barva, mera, snovnost, vremenskosr, kakovost, stanje* □PRIMER: nov, mlad
 - o**ovrstne** (kateri/a/o) *obrazila:-ski, -ški, -čki, -nji, -ji, -ni, (-ov, -ev-, -en) kadar ne poimenujejo osebne svojine npr. bratov ampak predmetno limonin*) □ PRIMER: televizijski, osebni
 - o**osvojlne** (čigav/a/o) končnice: -ov, -ev, -in (če so izpeljani iz lastnih imeni jih pišemo z veliko) □ bratov, Župančičev
- Deležnik** pri lastnostnih pridevnikih včasih tvorimo pridevnik iz glagola npr. tak ki gori =goreč, tak ki ga kdo razbije= razbit (najpogosteje uporabljamo deležnike na -č ali na -n/-t)

- Imajo tipične lastnosti torej trispolskost (bel -Ø -a -o), trištevilstkost (bel -a -i -e), sklanjanje (bel -Ø -ega -emu ...) ter navezovalnost (Kakšen čaj želite:sladkanega lai nesladkanega?)

-Lastnostni pridevniki imajo posebnosti:

1.SKLANJATEV LASTNOSTNIH PRIDEVNIKOV

1. Sklnjatev (s končnicami)
končnico)
Primer:drag, rdeč

2. sklanjatev (z -Ø)
Primer: poceni, roza

2.OBLIKA LASTNOSTNIH PRIDEVNIKOV

Nedoločna (Kakšen?)
Primer:bel

Določna (Kateri?)
Primer:beli

3. STOPNJEVANJE LASTNOSTNIH PRIDEVNIKOV

Tristopenjsko(osnovnik,primernik, presežnik) **Dvostopenjsko**
(osnovnik, elativ)

Z obrazilom: pre-

Z obrazilom:

-primernik: -ši, -ji, -ejši

-presežnik: naj + -ši, -ji, -ejši

S prislovom:

bolj

najbolj

2.2 ŠTEVNIK

Beseda, s katero štejemo je števnik. Z njimi neposredno poimenujemo količino ali položaj prvine v vrsti oz. skupini.

-Glavni števnik: zaznamuje količino (2995 -dva tisoč dvesto petindevetdeset) **KOLIKO?**

olražanje spola (**en** moški, **ena** ženska, **eno** tele □, dva/e/e, trije/i/i...)

olražanje števila: enoštevilski (izražajo samo 1 število:en izraža ednino, dva izražata dvojino, trije in več množino)

olražanje sklona Za vrednost 1,2,3,4 z glasovnimi končnicami (npr.2:-a, -eh, -ema, -a, -eh, -ema) za 5 ali več pa z glasovnimi ali neglasovnimi (npr. 5: - Ø -ih, -im - Ŕ -ih -imi ali 5 -Ŕ -Ŕ -Ŕ -Ŕ -Ŕ - Ŕ)

-Ločilni števnik: zaznamuje količino in vrsto (troje, peter, -oj/-er) **KOLIKO / KOLIKER?**

-Množilni števnik: pomnoži stvari (peteren, trojna) **KOLIKEREN?**

-Vrstilni števnik: zahteva samostalnik v ednini, poimenuje položaj prvine v vrsti (1. prvi -- vse pišemo skupaj ali številka + pika) **KATERI?**

-Nedoločni števnik: sklanjamo ničto (malo, več)

2.3 PRIDEVNIŠKI ZAIMKI

Pridevniški zaimki posredno poimenujejo **lastnost, vrsto, svojino** ali **količino** prvin.

a)	Lastnostni zaimek	Kakšen?	Tak-šen, -le Le-tak
b)	Vrstni zaimek	Kateri?	Ki, kateri (predlogi), neki
c)	Svojilni zaimek	Čigav?	Čigar, katere, svojilni osebni zaimki, povratno osebni zai.
d)	Količinski	Koliko?	

zaimek		
--------	--	--

PRIDEVNIŠKI ZAIMKI

Osebni (Naš)

Neosebni (tak, čigav, neki, koliko)

OSEBNI □ izražajo slovnično osebo. Poimenujejo svojino

-Sporočevalca (prvoosebni: moj, najin, naš)

-Naslovnika (drugoosebni: tvoj, vajin, vaš)

-Neudeleženca (tretjeosebni: njegov/njen, njun, njihov)

V to skupino spada še zaimek povratni svojilni zaimek *svoj* (Peter mi je pokazala svoj album- Peter mi je pokazal njegov album)

NEOSEBNI □ vsi drugi pridevniški zaimki. Glede na to kako z njimi poimenujemo lastnost /svojino/vrsto/količino ločimo več skupin prid. zaimkov. Skupine so iste kot pri neosebni samostalniških zaimkih (vprašalini, oziralni...) zraven pa še **KAZALNI ZAIMKI** □ z njimi kažemo na lastnost prvin okoli sebe (tak, ta/tisti/oni, toliko). Izražajo bližino (ta), oddaljenost (tisti) in veliko oddaljenost (oni) predmetnosti.